

Rapporten All-Archeo bv 2618

Archeologienota
Humbeek (Grimbergen) – Warandestraat 29

Natasja Reyns

Bornem
2026

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2026/12.807/79

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek.....	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	7
2.3.3	Werkwijze	16
2.4	Assessmentrapport	16
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	16
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied.....	22
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	28
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	30
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	30
3	Samenvatting.....	33
4	Bibliografie	34
4.1	Websites	34
5	Bijlagen	35
5.1	Archeologische periodes	35

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

---

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

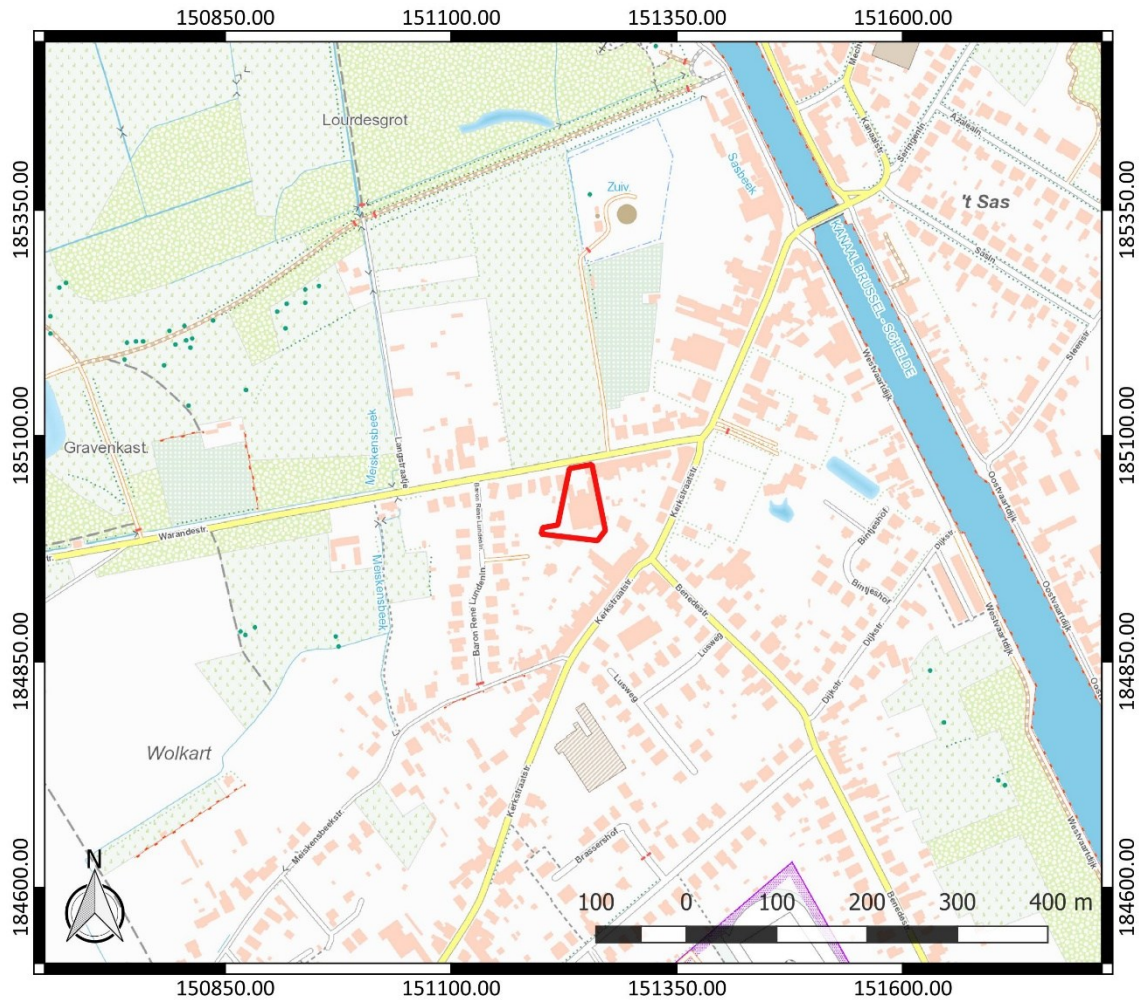
² <https://geo.onroenderfgoed.be>

Kadastrale percelen: Grimbergen, Afdeling 6, sectie B, nummers 248A8, 248L7 en 248Z7

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 3234 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 05/03/2026 – 26/03/2026

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, grasland

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt de herwaardering en herontwikkeling van een burgerwoning en fabrieksgebouw gepland. Daarvoor wordt een deel van de bestaande bebouwing gesloopt. De bestaande woning wordt gerenoveerd.

Figuur 3: Zicht op de huidige bebouwing

In het voormalige fabrieksgebouw worden nieuwe woningen ondergebracht. De nieuwe woningen worden niet onderkelderd. Ze worden uitgevoerd op een vloerplaat op volle grond met een verstoringsdiepte van ca. 30 cm. Het maaiveldniveau komt hier hoger te liggen dan vandaag, waardoor de onderzijde van de nieuwe vloerplaat de verstoringsdiepte van de huidige vloerplaat niet overschrijdt.

De nieuwe woningen worden verder vermoedelijk gefundeerd op funderingsbalken met een verstoringsdiepte tot maximaal ca. 1,20 m. De precieze funderingswijze en -diepte ligt op dit moment nog niet vast. Ze is afhankelijk van de resultaten van het uit te voeren sonderingsonderzoek. De nieuwe woningen worden ook voorzien van nieuwe nutspullen. De aanleg daarvan kent een verstoringsdiepte die oploopt tot maximaal ca. 3,20 m.

Figuur 4: Zicht op de huidige bebouwing

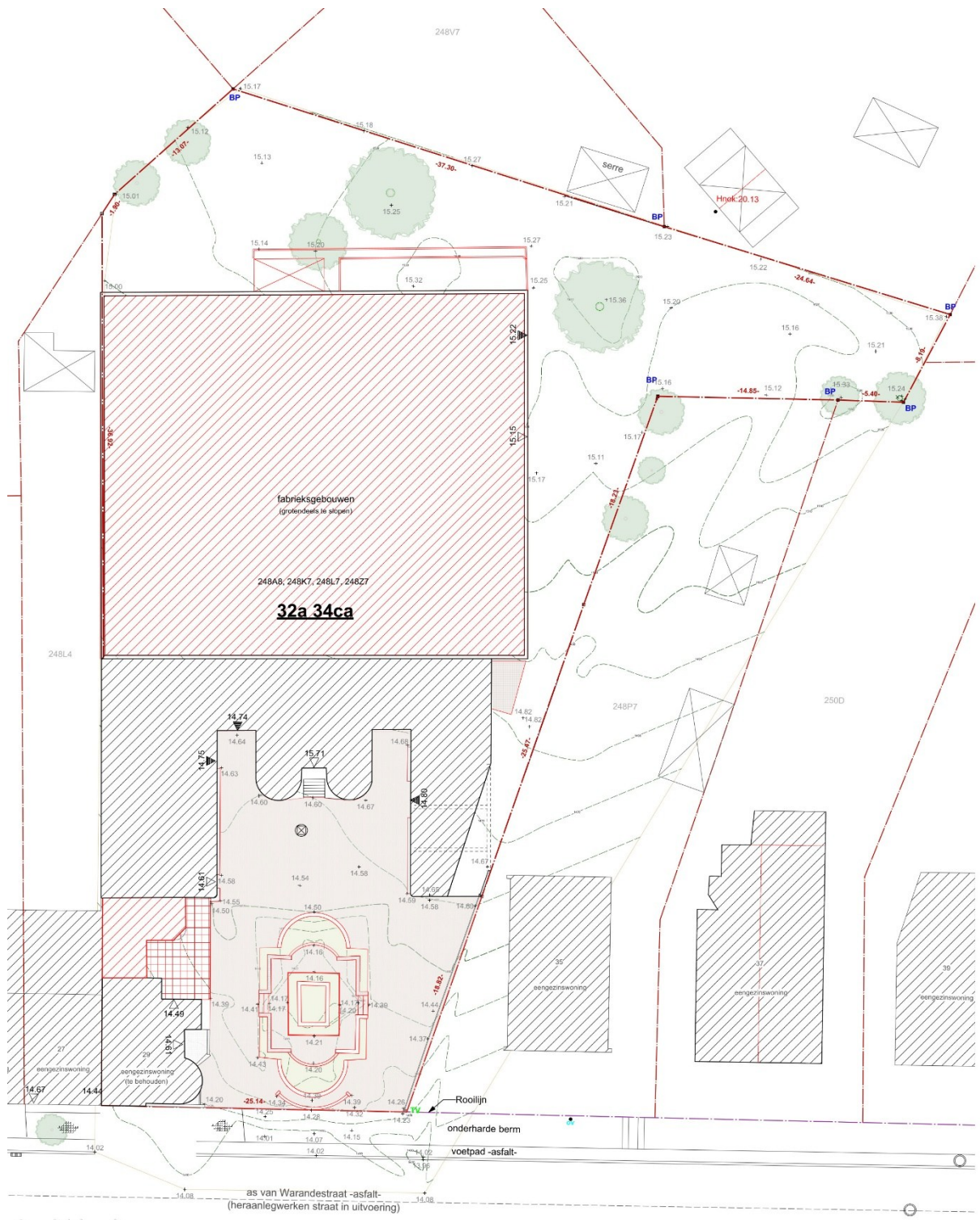

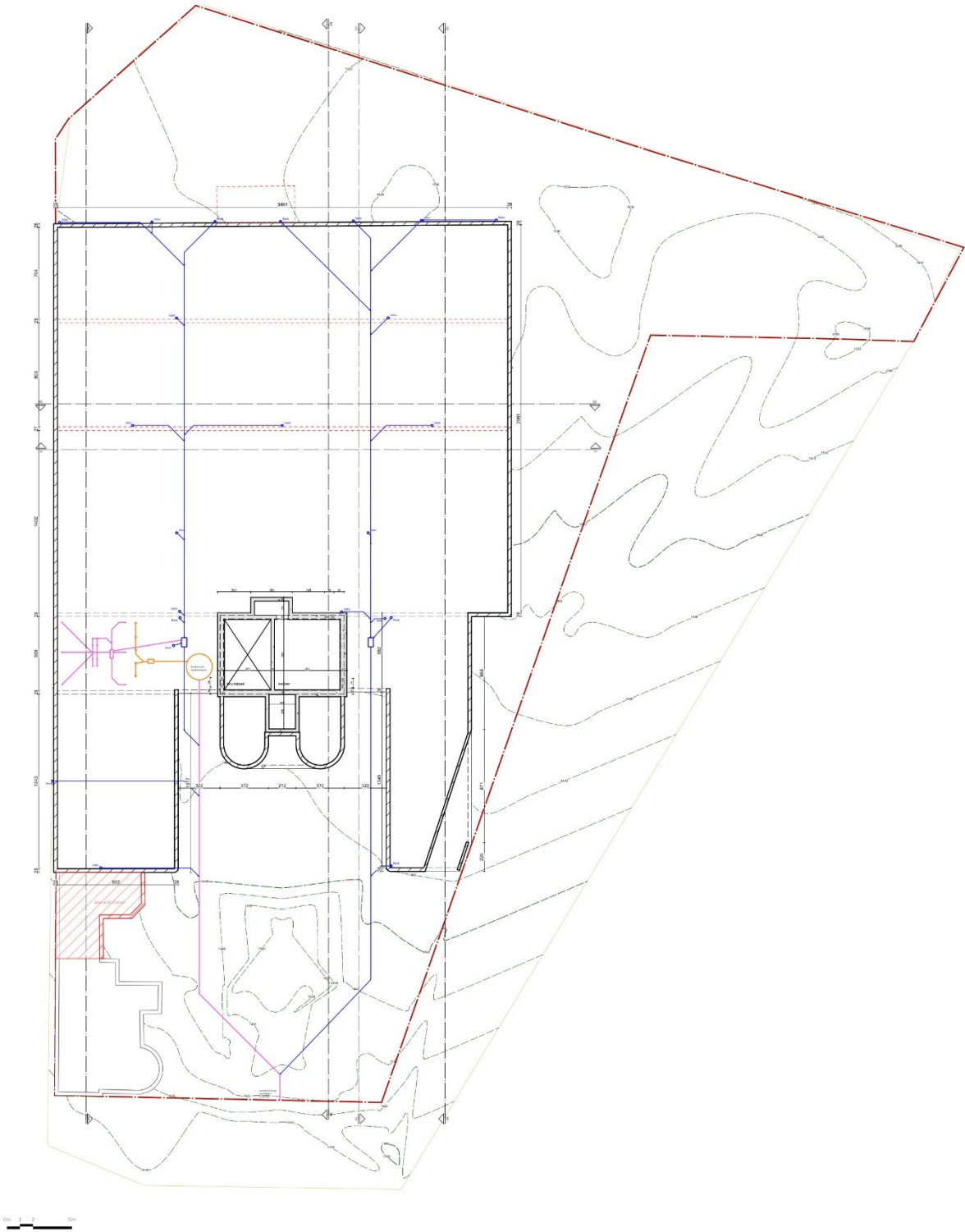
Figuur 5: Zicht op de huidige bebouwing

Een deel van de bestaande bebouwing blijft behouden. Hier zullen enkel bodemingrepen plaatsvinden in het kader van de aanleg van nutsvoorzieningen.

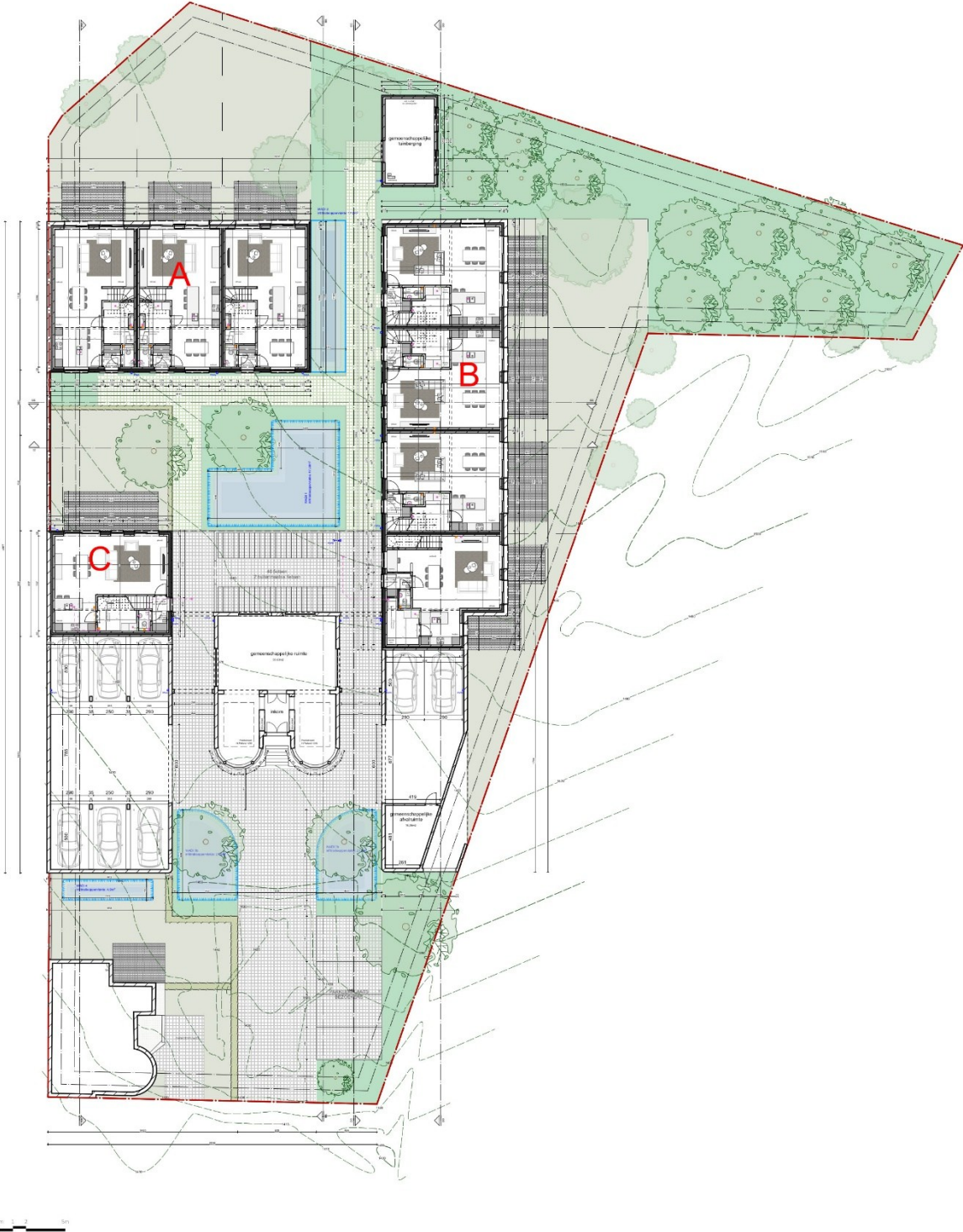
Op het terrein worden ook nieuwe verhardingen aangelegd. De aanleg daarvan kent een verstoringsdiepte die oploopt tot maximaal ca. 65 cm. In functie van infiltratie wordt de aanleg van enkele wadi's voorzien. Die zullen een verstoringsdiepte tot ca. 70 cm kennen.

Tot slot wordt voorzien in groenaanleg met de aanplant van grassen, struiken en bomen. Bodemingrepen gerelateerd aan groenaanleg kennen een verstoringsdiepte die ligt tussen ca. 40 cm en 1,00 m.

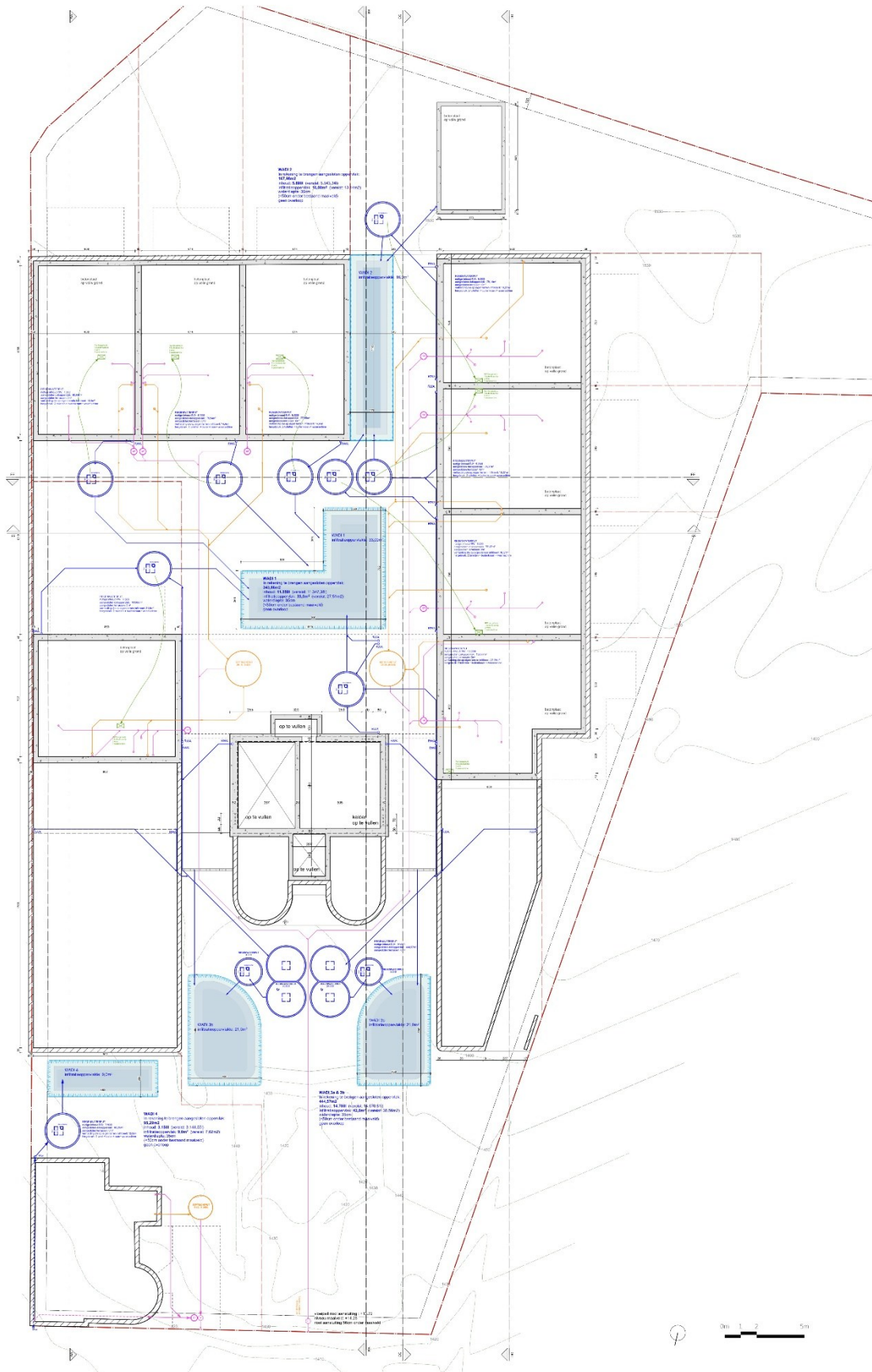

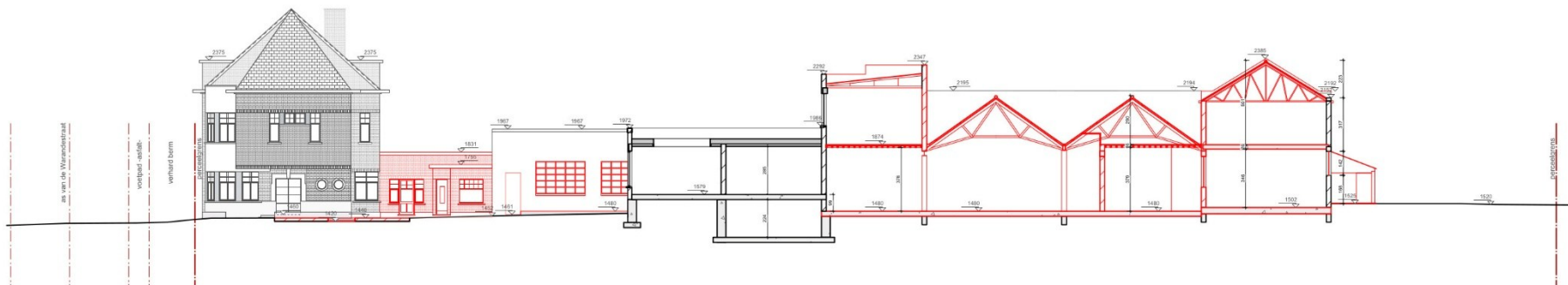
Figuur 7: Rioleringsplan bestaande toestand

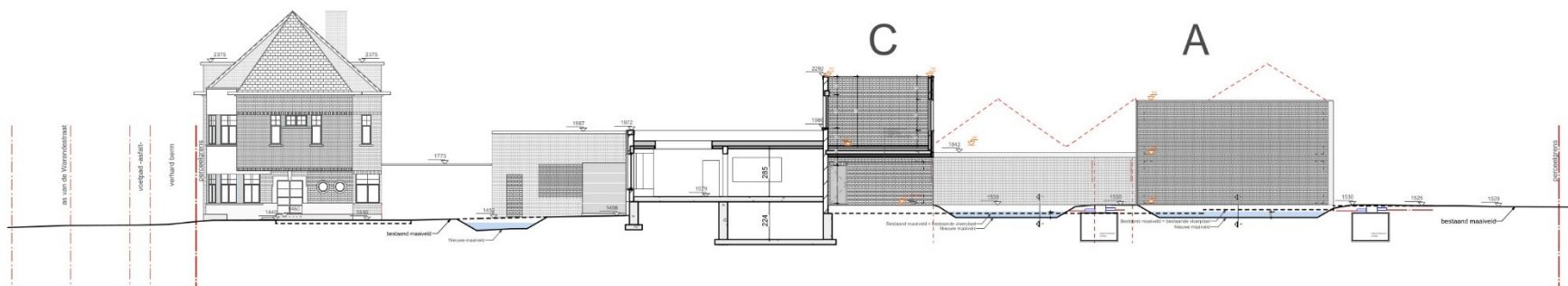
Figuur 8: Ontwerpplan

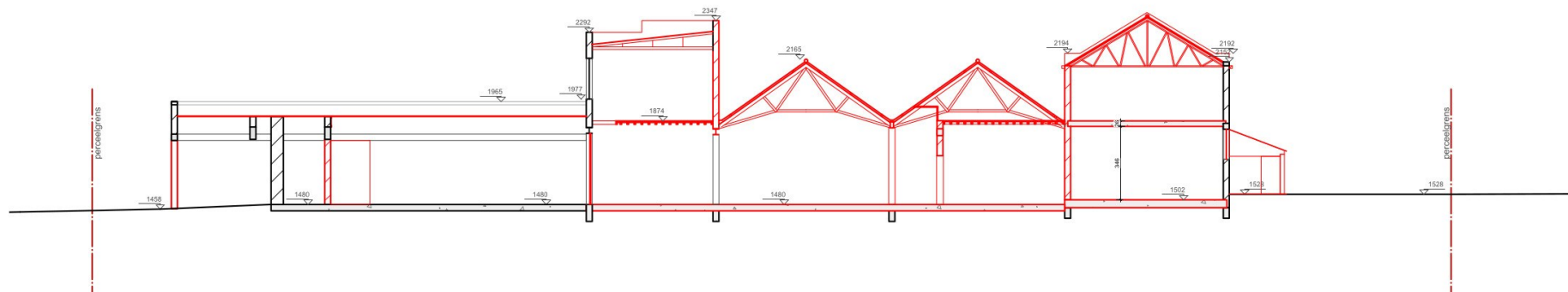
Figuur 9: Rioleringsplan ontworpen toestand

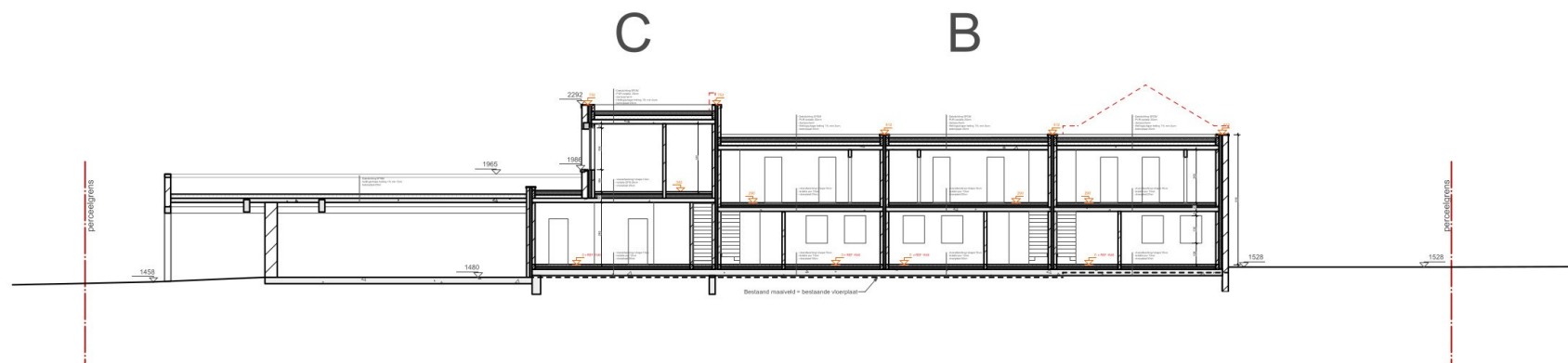
Figuur 10: Snede B bestaande toestand

Figuur 11: Snede B ontworpen toestand

Figuur 12: Snede D bestaande toestand

Figuur 13: Snede D ontworpen toestand

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is gegeoreferreed geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaart (1745-1748), de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) worden vier momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot landschapshistoriek, gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

2.4 Assessmentrapport

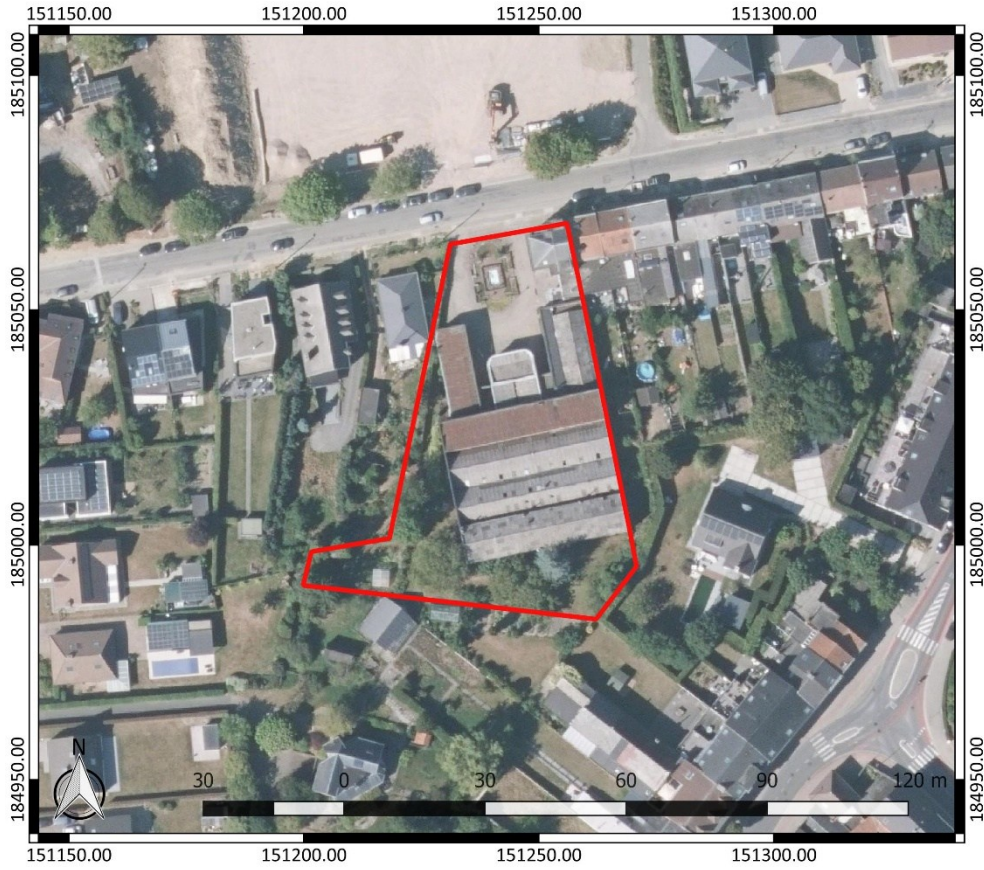
2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

Het onderzoeksgebied is gelegen ten zuiden van de Warandestraat en ten noordwesten van de Kerkstraat en de Benedestraat (Figuur 14). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden. Ten westen stroomt de Meiskensbeek (Figuur 16). Ten noorden vinden we de Landgracht. Ten oosten bevinden zich de Sasbeek, het kanaal Brussel-Rupel en de Aabeek. Tot slot vermelden we ten zuiden nog de Kleine Buisbeek.

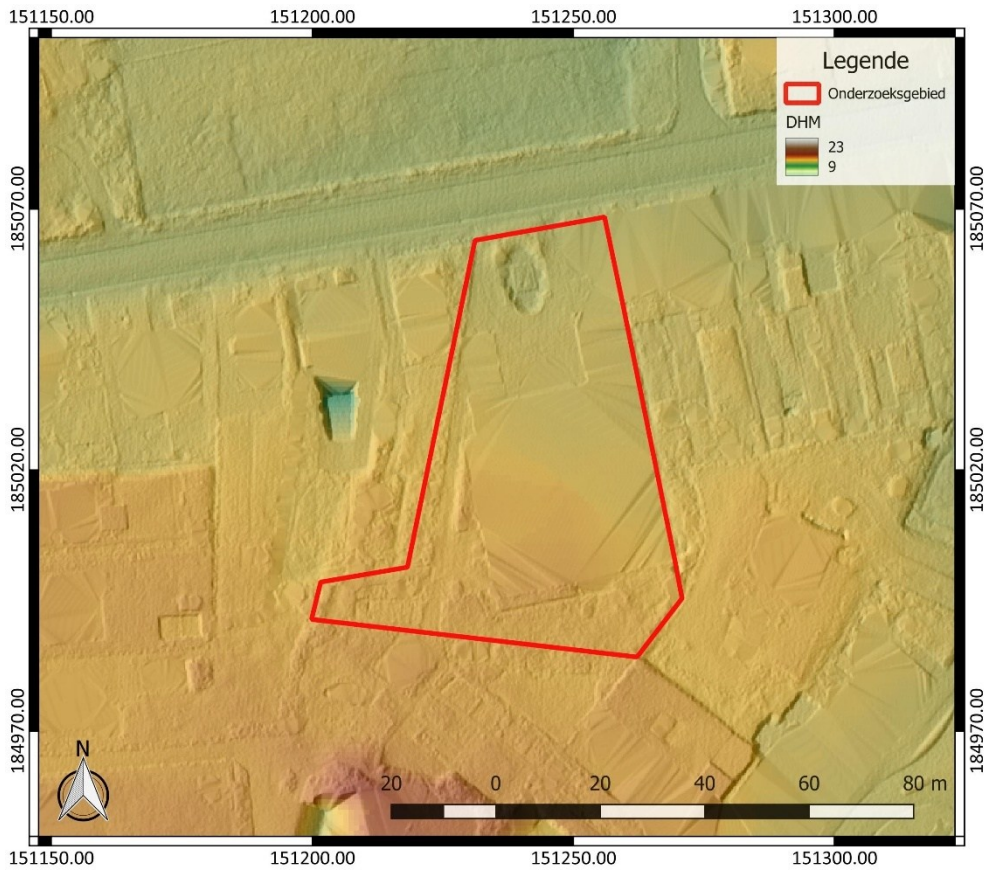
Geomorfologisch bevindt Humbeek zich aan de voet van het Brabantse leemplateau. Het kent een licht golvend, dalend verloop van het zuidwesten naar het oosten toe.³ Dat kunnen we ook zien op de hydrografische kaart.

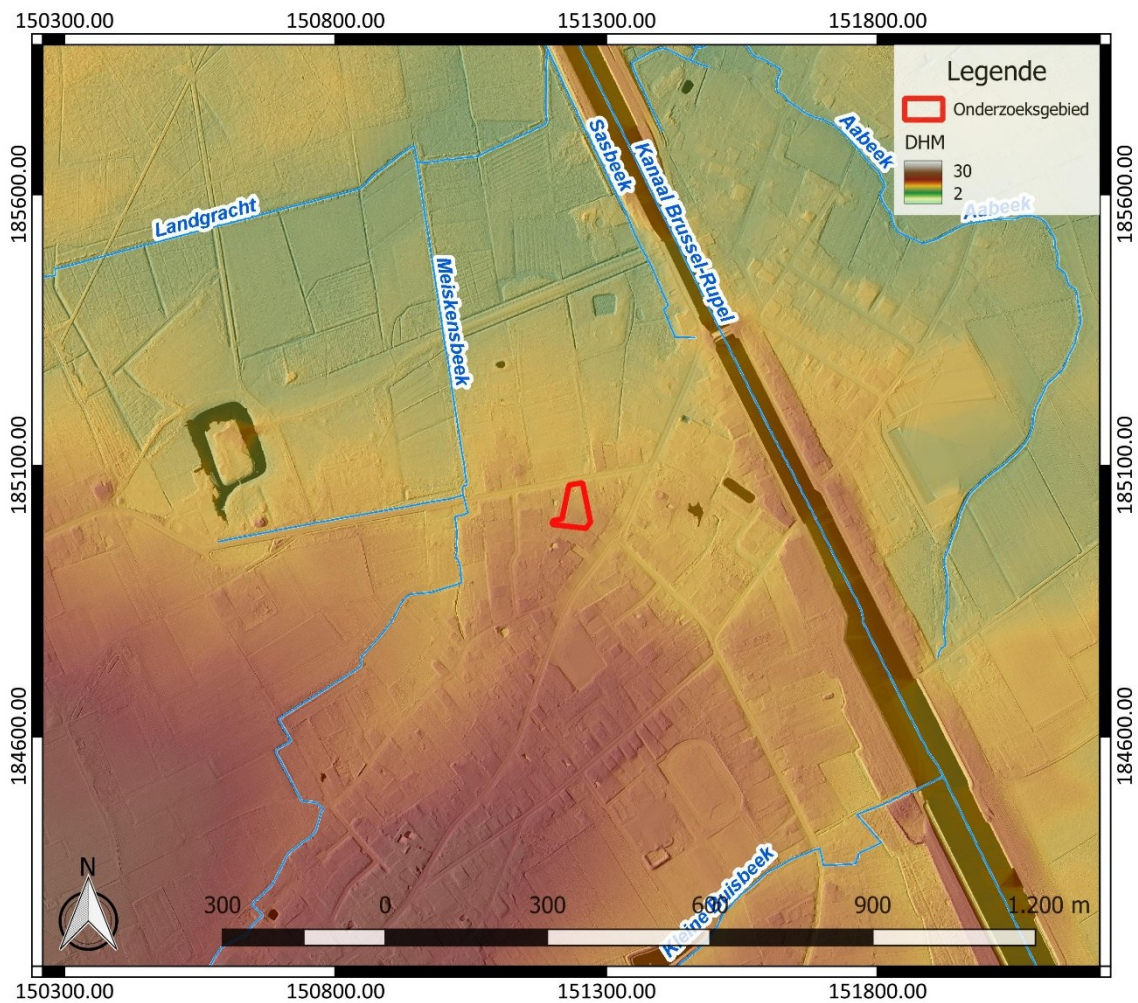
³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Humbeek [online], <https://id.erfgoed.net/themas/13655> (geraadpleegd op 6 maart 2026).

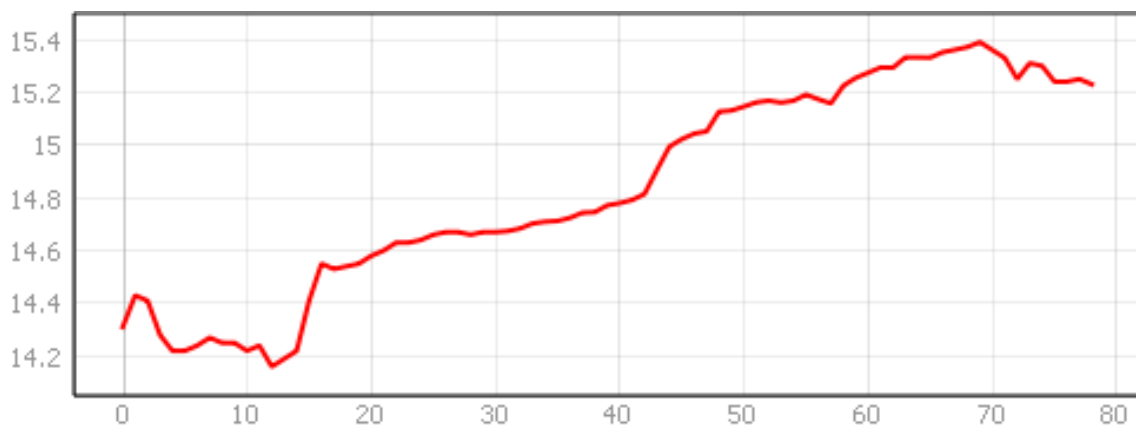
Figuur 14: Luchtfoto van 2024 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 15: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

Figuur 16: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 17: Hoogteverloop van noord naar zuid over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de overgang van hoger gelegen gronden ten zuiden naar lager gelegen gronden ten noorden. Het terrein zelf helt ook af naar het noorden toe. Het kent een hoogte van 14,2 tot 15,4 m TAW (Figuur 17).

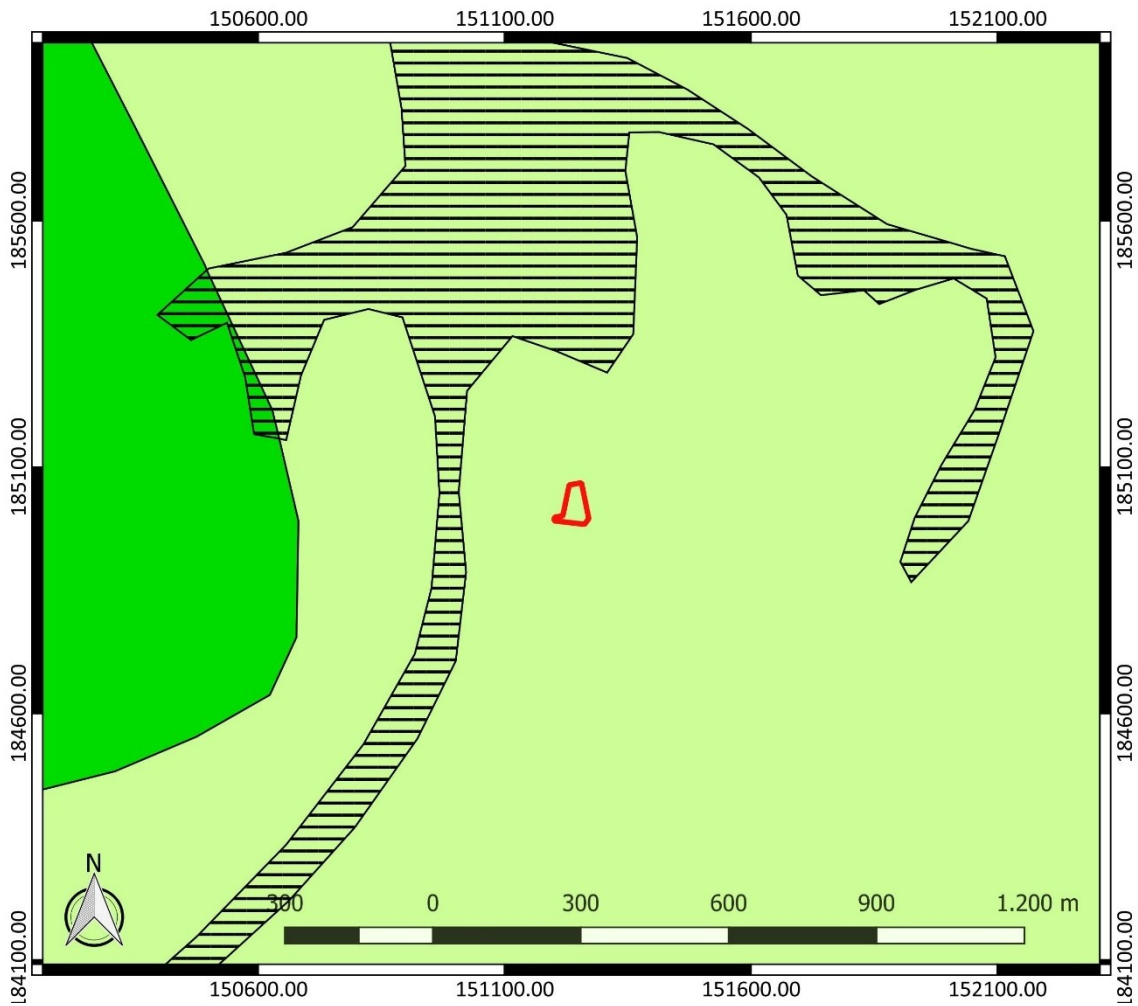
Figuur 18: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 18) bestaat uit de Formatie van Lede, die wordt gekenmerkt door lichtgrijs fijn zand dat kalk- en fossielhoudend kan zijn. Verder bevat het basisgrind en kan het soms ook kalksteenbanken bevatten en glauconiethoudend zijn.⁴

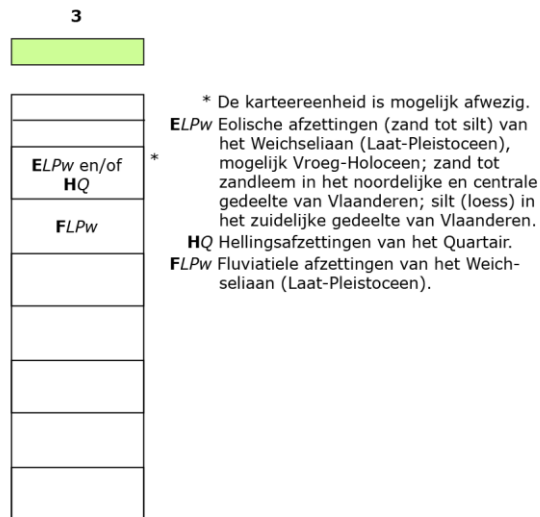
De quartairgeologische kaart (Figuur 19) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Hieronder bevinden zich oudere fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).⁵

⁴ www.geopunt.be/kaart

⁵ www.geopunt.be/kaart

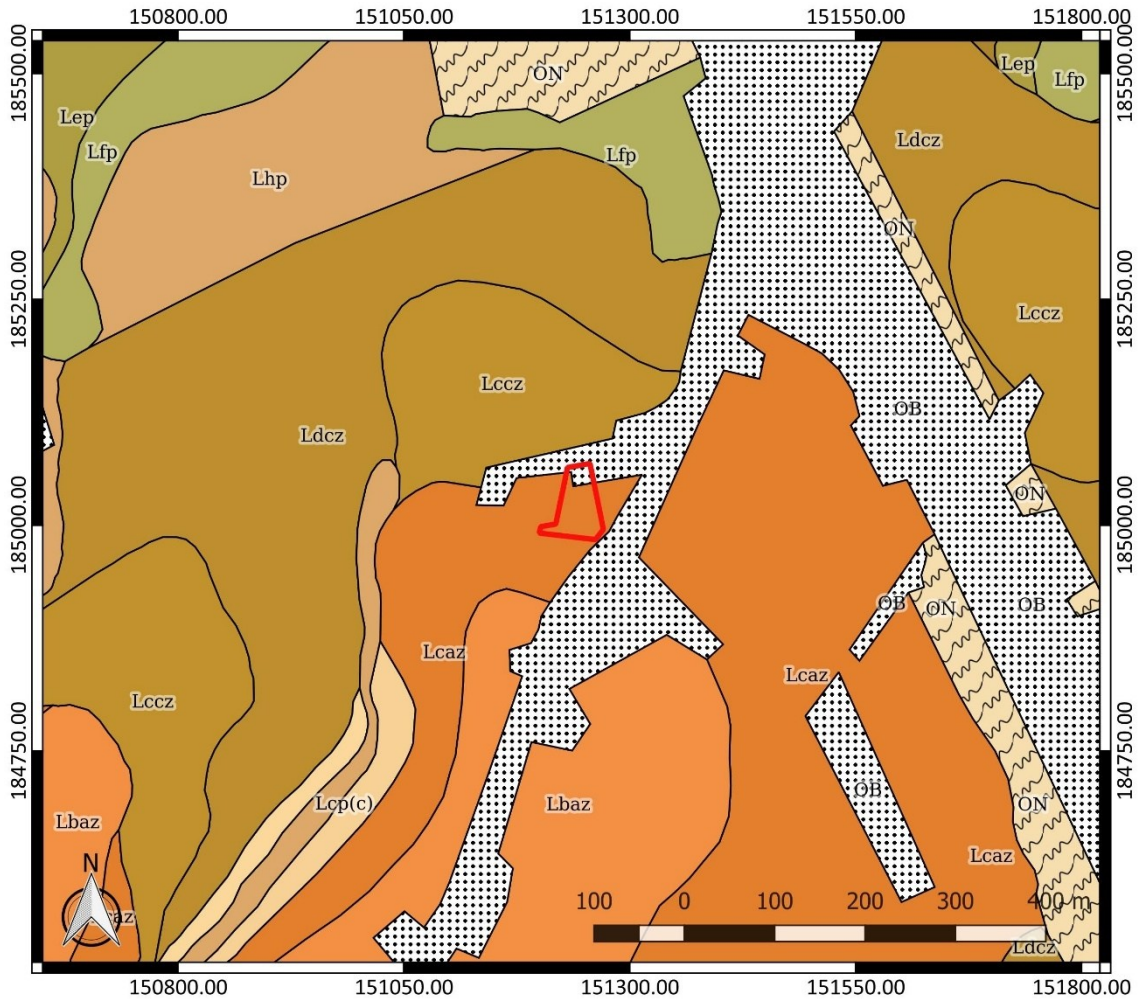

Figuur 19: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

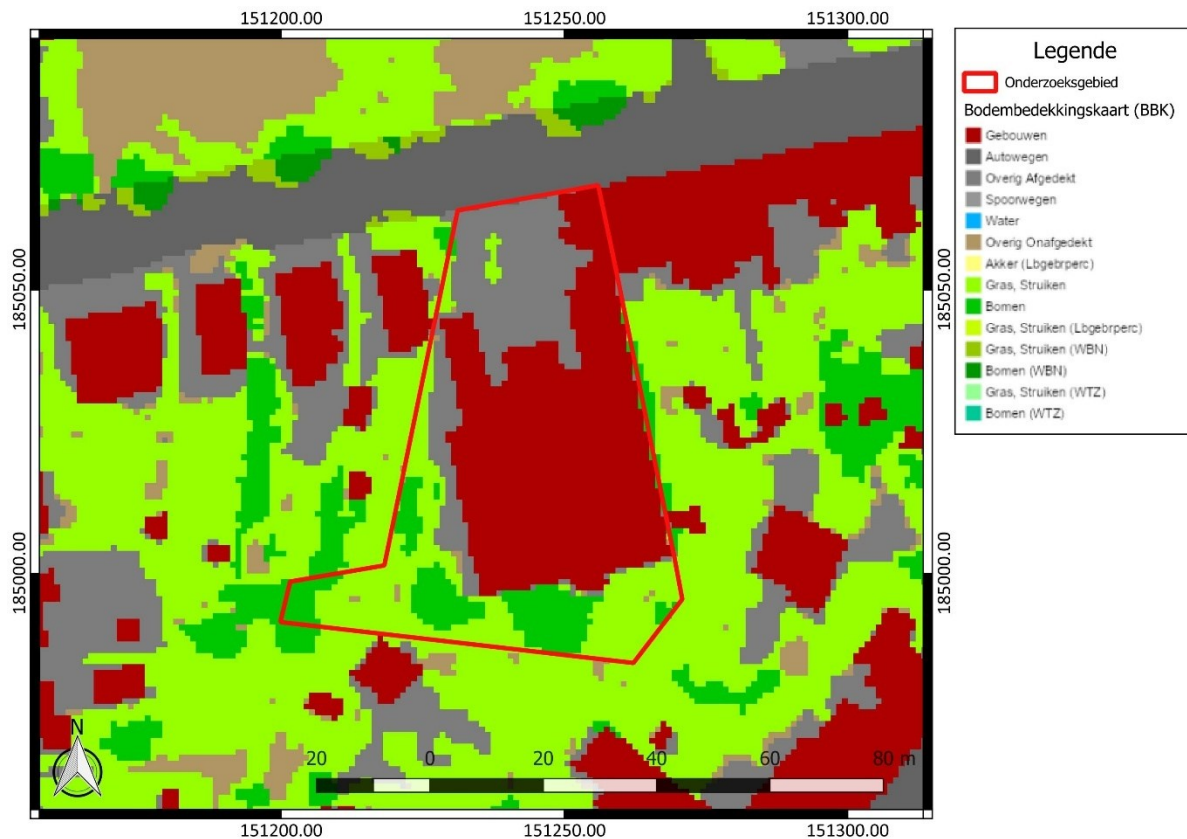
Figuur 20: Legende bij de quartairgeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 21) situeert het noorden van het onderzoeksgebied in een bebouwde zone (OB). De rest van het terrein wordt gesitueerd ter hoogte van een matig droge zandleembodem met textuur B horizont, waarvan de sedimenten lichter of grover worden in de diepte (Lcaz). In de nabije omgeving vinden we ook de aanduiding van onder meer een droge zandleembodem met textuur B horizont, waarvan de sedimenten lichter of grover worden in de diepte (Lbaz) en een matig droge zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont, waarvan de sedimenten lichter of grover worden in de diepte (Lccz).

Figuur 21: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskaart gebouwen en verhardingen te bemerken. Voor het overige wordt het onderzoeksgebied volgens de kaart ingenomen door gras, bomen en struiken (Figuur 22). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 14).

Figuur 22: Bodemgebruikskartaar met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

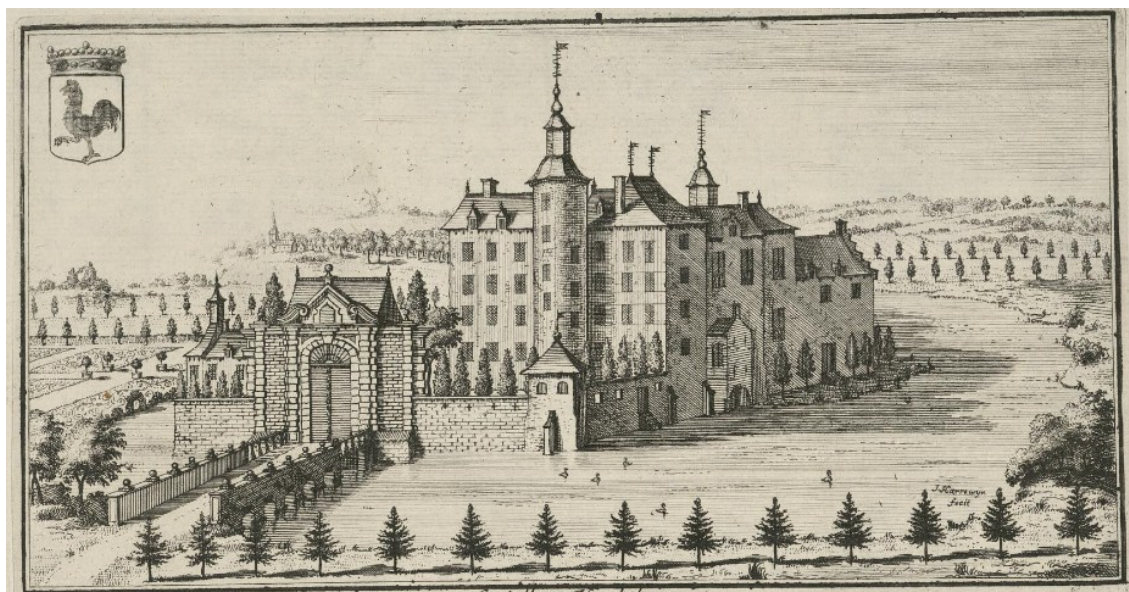
2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

Humbeek wordt, voor zover bekend, voor het eerst vermeld op het einde van de 10de eeuw. Het Germaanse stamwoord 'hum' zou 'bruin, donker, troebel' betekenen en 'beek' verwijst naar de 'Heymbeke' of de huidige Sasbeek. In de 10de eeuw werd het domein van Humbeek aan de abdij van Lobbes geschonken, die het overmaakte aan de Bisschop van Kamerrijk. Aan het einde van de 10de en het begin van de 11de eeuw werd het goed verworven door het Sint-Romboutskapittel van Mechelen.

Het allodium dat de huidige kern van de latere gemeente Humbeek beslaat, had een eigen leenhof, cijnshof en schepenbank met meier. Doorheen de tijd veranderde het domein verschillende malen van eigenaar, voor het in 1694 door Karel II (1665-1700), de koning van Spanje, tot graafschap werd verheven. Tot op het einde van de 18de eeuw bleef het kapittel van Mechelen in bezit van een groot deel van de heerlijkheid. De parochie zou omstreeks de eerste helft van de 11de eeuw opgericht zijn. Ook de oorsprong van de dorpskom stamt waarschijnlijk uit deze periode.

Tijdens de Godsdiensttroebelen in 1583 en de Frans-Spaanse oorlog (1683-1684) in 1683 had Humbeek zwaar te lijden. Ook tijdens de wereldoorlogen werd er veel schade toegebracht. Tijdens de Eerste Wereldoorlog zijn de kerk en een dertigtal huizen afgebrand en werd de brug over het kanaal opgeblazen. De brug werd opnieuw verwoest tijdens de Tweede Wereldoorlog en werd pas hersteld in de periode 1962-1966.⁶

⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Humbeek [online], <https://id.erfgoed.net/themas/13655> (geraadpleegd op 9 maart 2026).

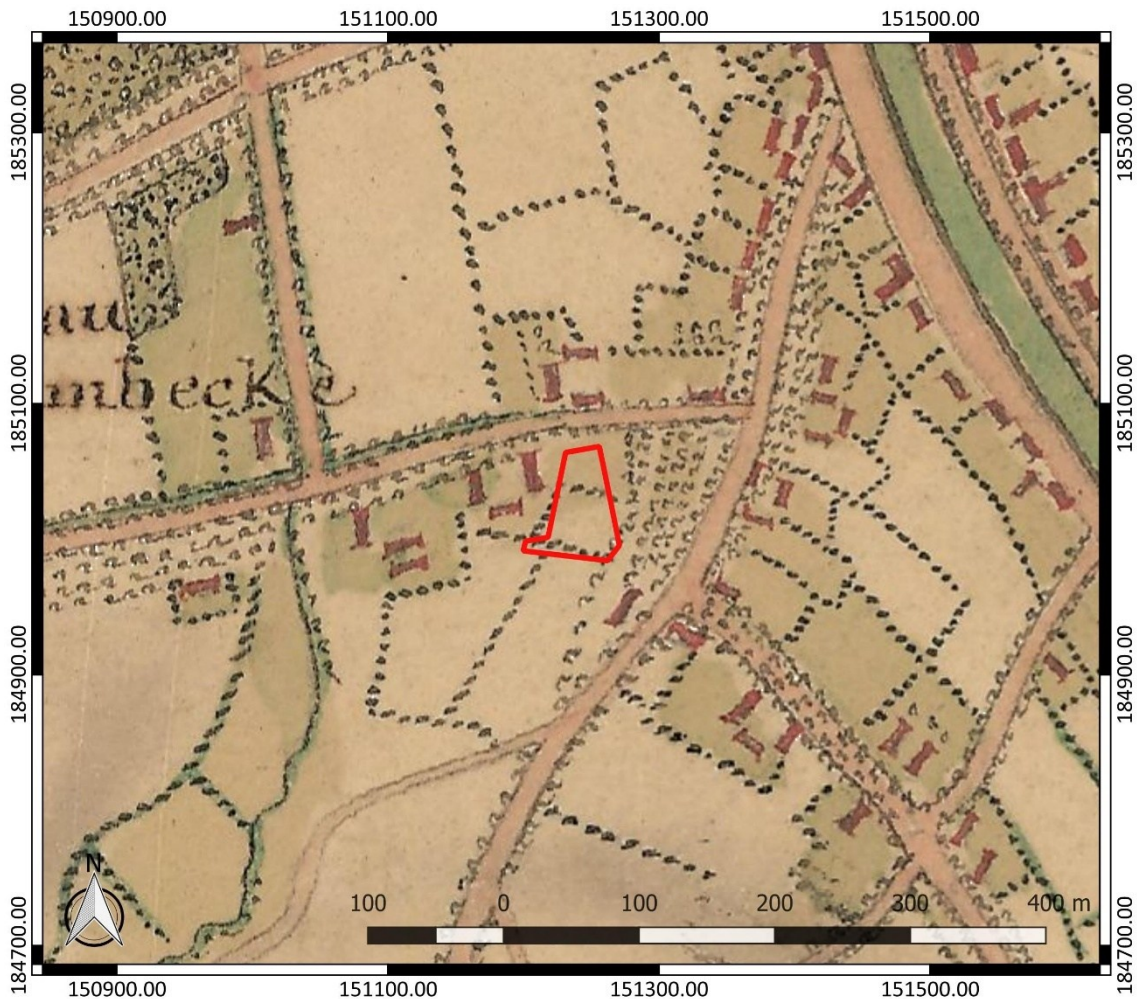

Figuur 23: Ets van het Gravenkasteel door Jacob Harrewijn
 (https://agatha.arch.be/data/images/510/510_1530_000_02416_000/0_0001)

Het onderzoeksgebied bevindt zich in de omgeving van het Gravenkasteel, of ook wel Lundenkasteel, een waterkasteel dat oorspronkelijk toebehoorde aan de heren van Humbeek. Het is gelegen op een omgracht eiland, dat toegankelijk is via een poortgebouw met boogbrug. De oudste gekende afbeelding van het kasteel is een ets van Jacob Harrewijn uit 1694. De afbeelding is waarschijnlijk geïdealiseerd. De oudste gekende vermelding van het kasteel dateert uit 1374. Het werd waarschijnlijk gebouwd door de familie Bouchout. De bouw van het huidige kasteelcomplex wordt gesitueerd rond 1600, met de heropbouw van het kasteel na vernielingen tijdens de godsdiensttroeibelen.⁷

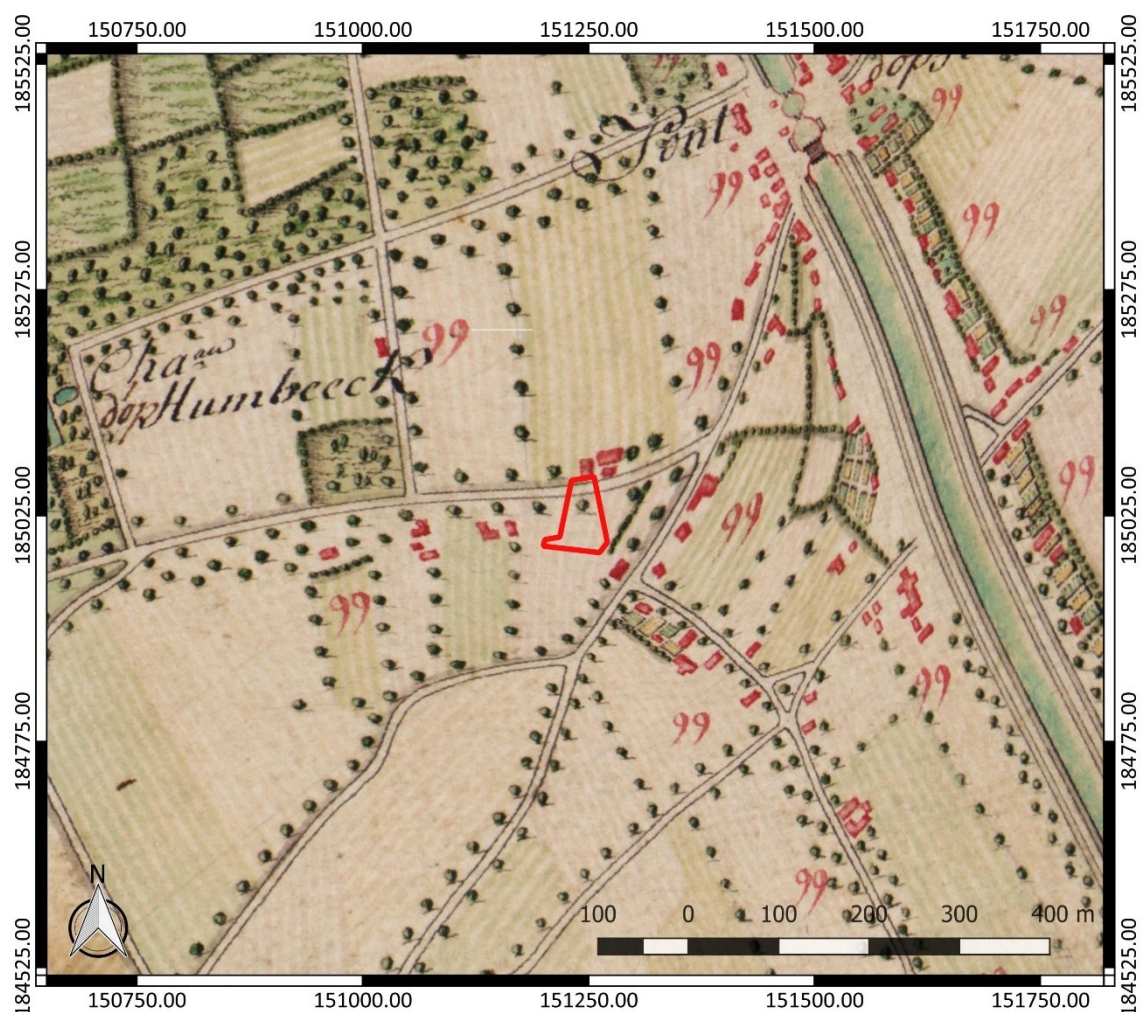
Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), zien we dat het onderzoeksgebied zich reeds ten zuiden van de historische voorloper van de Warandestraat bevindt (Figuur 24). Ten oosten zien we ook al de historische voorloper van de huidige Kerkstraat. Het terrein zelf is onbebouwd en wordt aangeduid als grasland en akkerland. Vlakbij vinden we historische bebouwing. Verder ten oosten zien we reeds het kanaal Brussel-Rupel. Ten noordwesten bevindt zich het Gravenkasteel.

⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Gravenkasteel [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/117215> (geraadpleegd op 9 maart 2026); Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Domein van het Gravenkasteel [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134047> (geraadpleegd op 9 maart 2026); Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Gravenkasteel [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/76505> (geraadpleegd op 9 maart 2026).

Figuur 24: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is opnieuw te zien dat het onderzoeksgebied in gebruik is als akkerland (Figuur 25). De kaart situeert het noorden van het onderzoeksgebied ter hoogte van de historische voorloper van de Warandestraat, maar in werkelijkheid moet het terrein iets verder naar het zuiden toe gesitueerd worden, zodat het in het noorden aan de weg grenst. Ten oosten zien we opnieuw het kanaal en ten noordwesten vinden we opnieuw het Gravenkasteel. Ten noordoosten van het terrein zien we een brug over het kanaal.

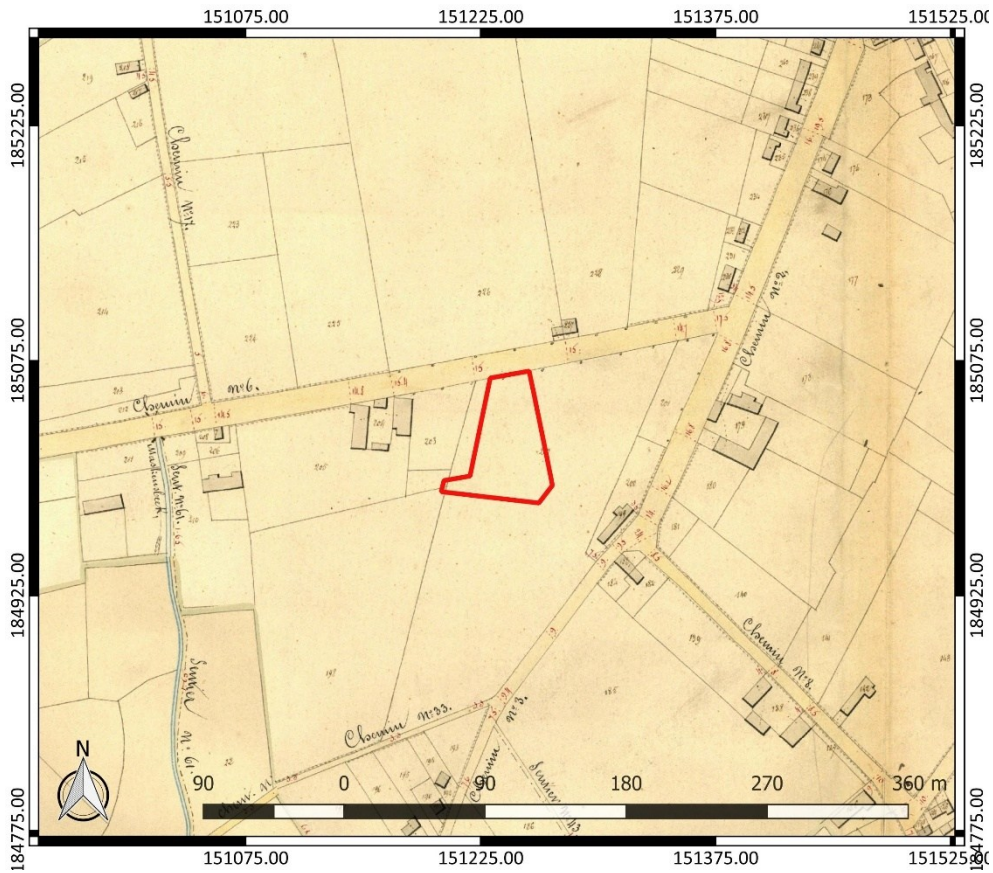
Figuur 25: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is opnieuw geen bebouwing te zien binnen het onderzoeksgebied. Vermoedelijk was het terrein nog steeds in gebruik als akkerland (Figuur 26). De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld als de Atlas der Buurtwegen weer.

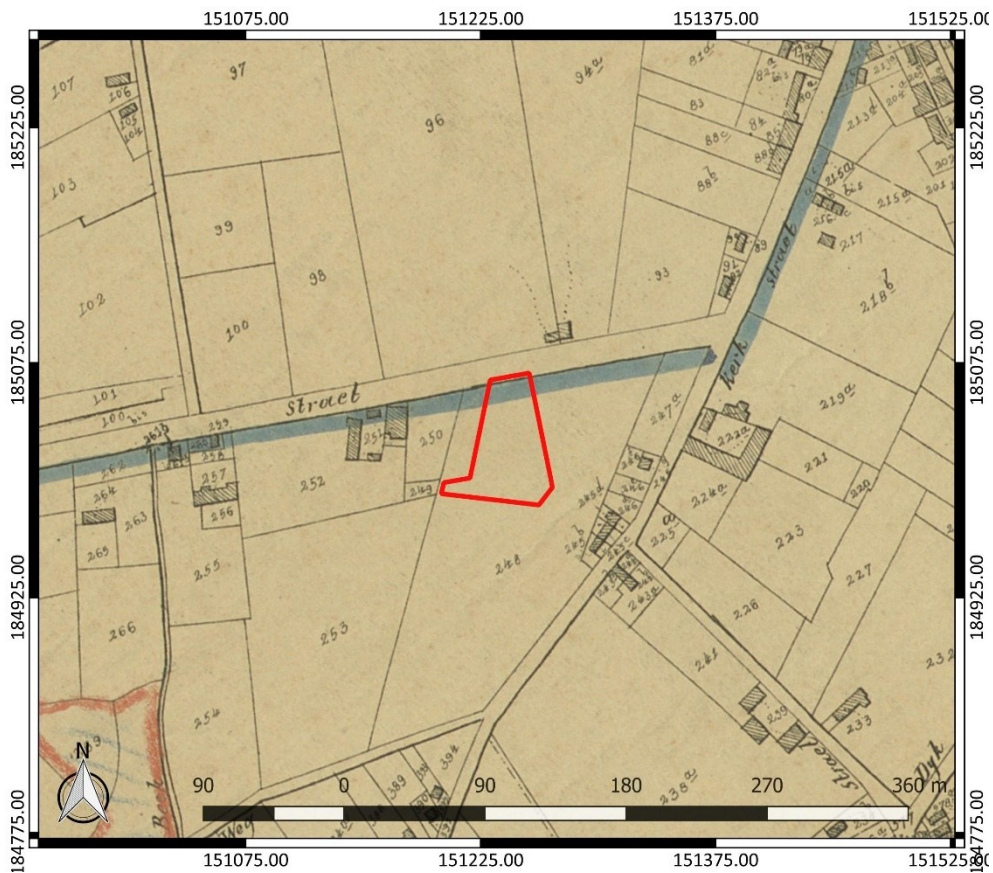
In 1949 werd op het terrein een woning en aluminiumfabriek "Aluminium Perfect" van de familie Willems gebouwd. Oorspronkelijk was er sprake van de productie van speelgoed. Later werden er huishoudartikelen geproduceerd en nog later fantasievoorwerpen.⁸

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 28) toont ons de woning en fabriek. We zien ook verhardingen en in het zuiden van het terrein is sprake van begroeiing. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 29) geeft een gelijkaardig beeld als de voorgaande luchtfoto weer. Het beeld komt ook overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 14).

⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Burgerwoning en fabrieksgebouw [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/76502> (geraadpleegd op 12 maart 2026); Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Burgerwoning en fabrieksgebouw [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/117212> (geraadpleegd op 12 maart 2026).

Figuur 26: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 27: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 28: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 29: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 30). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Figuur 30: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerendergoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Voor een zone net ten noorden van het onderzoeksgebied werden in het verleden reeds twee archeologienota's opgesteld, die de uitvoering van terreinonderzoek adviseerden: ID 21680⁹ en 23172.¹⁰ Het verder vooronderzoek omvatte de uitvoering van een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek (ID 32709). Het geeft aan dat in het kader van de geplande werken geen bijkomend archeologisch onderzoek meer nodig is. De aanwezige bodem wordt gekenmerkt door een A-C bodemprofiel. Het proefsleuvenonderzoek geeft aan dat er geen waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is.¹¹

⁹ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/21680>

¹⁰ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/23172>

¹¹ Belis/Vennekens 2025, 23-24

CAI ID 3982 ten westen van het onderzoeksgebied duidt het kasteel van Humbeek aan, waarvan de oudste gekende vermelding dateert uit 1374.¹² Het kasteel en zijn geschiedenis kwamen reeds aan bod in hoofdstuk 2.4.2. Voor een zone ter hoogte van en rond het kasteel werd een archeologienota opgesteld (ID 35868). Die adviseerde geen terreinonderzoek in het kader van de geplande werken.¹³

Archeologienota ID 22280, ten zuiden van het onderzoeksgebied, adviseerde wel dat er terreinonderzoek nodig was.¹⁴ Een verslag daarvan is nog niet te vinden. Verder naar het zuiden toe bracht archeologisch onderzoek een lithisch artefact aan het licht dat in de steentijd tot de metaaltijden gedateerd wordt (CAI ID 991575). Andere resten zijn greppels en kuilen die dateren uit de late middeleeuwen tot de nieuwste tijd. Verder bleek ook sprake van sporen en vondsten uit de Romeinse periode.¹⁵

Verder naar het oosten toe vermelden we nog archeologienota ID 3121 die geen terreinonderzoek adviseerde.¹⁶ Ter hoogte van CAI ID 994964 werd bij archeologisch onderzoek één relevant archeologisch spoor aangetroffen. Het gaat om een brandvlek van onbepaalde datering.¹⁷ Onderzoek ter hoogte van CAI ID 987985 bracht eveneens een houtskoolrijk spoor aan het licht. Het gaat mogelijk om een paalkuil. Door het ontbreken van vondstmateriaal kent het spoor een onbepaalde datering.¹⁸

Tot slot werd ter hoogte van CAI ID 994965 een waardevolle archeologische vindplaats uit de ijzertijd aangetroffen. Er is onder meer sprake van greppels, kuilen, paalkuilen en een waterput of waterkuil, wat op een bewoningssite wijst.¹⁹

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht.

---

¹² Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Kasteel van Humbeek [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/3982> (geraadpleegd op 12 maart 2026).

¹³ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/35868>

¹⁴ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/22280>

¹⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Nachtegaallaan [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/991575> (geraadpleegd op 12 maart 2026).

¹⁶ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/3121>

¹⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Zemstweg [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/994964> (geraadpleegd op 12 maart 2026).

¹⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Steenstraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/987985> (geraadpleegd op 12 maart 2026).

¹⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Steenstraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/994965> (geraadpleegd op 12 maart 2026).

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Het onderzoeksgebied blijkt gekenmerkt te worden door een gunstige landschappelijke ligging. Het bevindt zich op de overgang van hoger gelegen gronden naar lager gelegen gronden en in de buurt van waterlopen.

Dat de regio archeologisch potentieel kent, blijkt uit de verschillende reeds gekende archeologische waarden in de omgeving. Die dateren uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse periode, de middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Historische kaarten tonen ons dat het terrein sinds de 18de eeuw lange tijd in gebruik was als akkerland of grasland, tot de huidige bebouwing op het terrein opgericht werd in 1949. Het gaat om een woning en een aluminiumfabriek. Wat de impact daarvan geweest is op het bodemarchief, is momenteel niet duidelijk.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de opbraak van verhardingen en de oprichting van nieuwe verhardingen met bijhorende omgevingsaanleg. De verstoringsdiepte van de verschillende geplande bodemingrepen varieert sterk. Ze ligt gemiddeld genomen tussen ca. 30 cm en 1,20 m.

Het niveau van de nieuwe bebouwing komt hoger te liggen dan de verstoringsdiepte van de huidige bebouwing, waardoor die de verstoringsdiepte van de bestaande bebouwing vooral overschrijdt ter hoogte van de nieuwe funderingen. Plaatselijk, ter hoogte van de nieuw aan te leggen nutsputten, loopt de verstoringsdiepte sterker op tot maximaal ca. 3,20 m.

We moeten besluiten dat de geplande werken slechts plaatselijk een negatieve impact op het nog aanwezige bodemarchief zullen hebben, met name ter hoogte van de nieuwe funderingen en de nutsputten en mogelijk ook beperkt ter hoogte van de wadi's.

Een groot deel van de geplande werken blijft echter beperkt tot de verstoringsdiepte van de reeds bestaande bebouwing. Verder is ook sprake van verschillende bestaande, te behouden bomen op het terrein. De sloopwerken zullen echter ook een impact op het bodemarchief hebben. Die impact is momenteel moeilijk in te schatten.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied mogelijk archeologisch potentieel kent. Het terrein blijkt gunstige landschappelijke kenmerken te vertonen. In de omgeving zijn reeds verschillende relevante archeologische waarden gekend. Voor het onderzoeksgebied houden we momenteel rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd. Het kan zowel gaan om sporensites als om artefactensites.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat onduidelijkheid. We weten dat het terrein sinds de 18de eeuw lange tijd in gebruik was als akkerland of grasland, maar de impact van de oprichting van de huidige bebouwing op het aanwezige bodemarchief is niet gekend.

Een evaluatie van de impact van de geplande werken geeft aan dat ze vermoedelijk slechts beperkt en zeer plaatselijk een mogelijke bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen. Het gaat dan om de funderingen van de nieuwe woningen, de aan te leggen nutspuiten en mogelijk ook beperkt de onderzijde van de aan te leggen wadi's. De geplande sloopwerken hebben mogelijk ook een negatieve impact op het bodemarchief.

Verder terreinonderzoek is nodig om de diepteligging van het archeologisch relevante archeologische niveau in te kunnen schatten, evenals de bewaringstoestand van het bodemarchief en de precieze impact van de geplande werken. We laten daarbij de zones met te behouden bebouwing buiten beschouwing. Verder vooronderzoek is nodig in een zone van ca. 2819 m².

Figuur 31: Aanduiding van de zone waar verder vooronderzoek nodig is, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt.

Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein bebouwd, verhard of begroeid is.

Landschappelijk bodemonderzoek is wel relevant om de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites beter in te kunnen schatten. Afhankelijk van de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites is mogelijk bijkomend onderzoek naar steentijd artefactensites nodig.

Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de sloop van een deel van de bestaande bebouwing en de oprichting van nieuwe bebouwing met bijhorende omgevingsaanleg diende een archeologienota opgesteld te worden. Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied mogelijk archeologisch potentieel kent. We houden momenteel rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd op het terrein.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat onduidelijkheid. In het verleden was het terrein lange tijd in gebruik als akkerland en als grasland, maar vandaag is het terrein voor een groot deel bebouwd of verhard. Wat de impact van de aanleg en oprichting van de huidige bebouwing en verhardingen geweest is, is niet bekend.

Een evaluatie van de impact van de geplande werken geeft aan dat ze een mogelijke bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen. Gezien het archeologisch potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig. We laten daarbij de zone van de bestaande, te renoveren woning buiten beschouwing omdat het potentieel op kennisvermeerdering hier slechts beperkt is als gevolg van de reeds aanwezige bebouwing en de geplande bodemingrepen die vooral nutsleidingen zullen omvatten.

4 Bibliografie

4.1 Websites

Agatha (2026)

<https://agatha.arch.be/>

Cartesius (2026)

<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2026)

<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2026)

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2026)

<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2026)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2026)

<https://www.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans-archeologie>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

